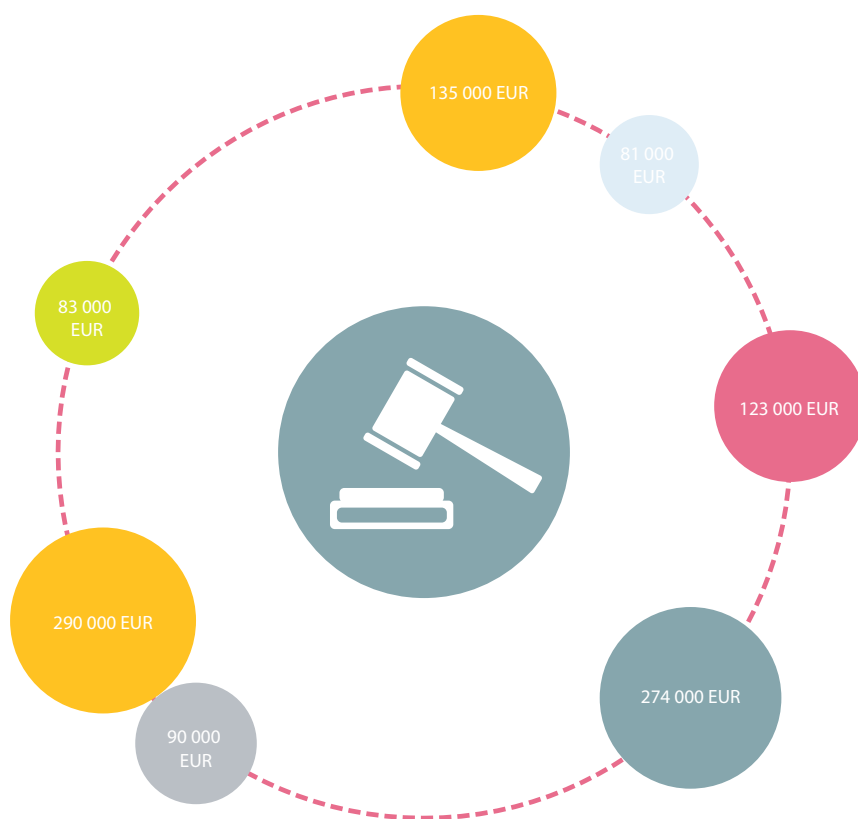


# Koľko stoja štát právne služby?

Analýza výdavkov štátu za právne služby advokátskych kancelárií



výskumný tím:           Mgr. Radana Deščiková  
                                  Mgr. Ctibor Košťál EMPPM  
                                  Mgr. Táňa Grauzelová PhD

jazyková korektúra:   Mgr. Mária Žuffová MA

grafická úprava:        Martin Burgr

Projekt podporil Fond pre transparentné Slovensko v Nadácii Pontis.

December 2014



*Fond pre transparentné Slovensko v Nadácii Pontis podporujú firmy, ktorým záleží na tom, aby etické princípy a transparentnosť boli samozrejmom súčasťou nielen ich podnikania, ale aj celého verejného života. Vznikol z iniciatívy siedmich členských firiem združenia Business Leaders Forum v roku 2012. Založili ho ZSE, Slovak Telekom, Accenture, Enel - Slovenské elektrárne, Heineken Slovensko, Embraco Slovakia a Slovalco. Postupne sa pridali Bayer, dm drogerie markt, Heineken, Hillbridges, Slovenská Sporiteľňa a Východoslovenská energetika. Firemní partneri Fondu sa zaviazali dlhodobo podporovať nezávislé analytické a watchdogové organizácie, ktoré už v minulosti dokázali, že vedia obhájiť verejný záujem v prípadoch neetického spravovania vecí verejných, plytvania verejnými zdrojmi, korupcie, klientelizmu, či zneužívania moci.*

# Obsah

Zoznam tabuliek a grafov .....	4
Úvod .....	5
Executive summary .....	6
Legislatíva .....	7
Metódy zberu dát a identifikácia problémov zberu .....	8
Výsledky analýzy .....	10
Zhodnotenie problematických oblastí .....	17
Zhrnutie záverov .....	21

## Zoznam tabuliek a grafov

Tab. 1: Sadzby tarifnej odmeny .....	8
Tab. 2: Advokáti a kancelárie, ktoré poskytli právne služby štyri a viac krát .....	11
Tab. 3: Advokáti a kancelárie spolupracujúce s Vodohospodárskou výstavbou, š.p. ....	20
Graf 1: Nájdené vs nenájdené zmluvy .....	10
Graf 2: Zmluvy podľa typov .....	10
Graf 3: Rozdelenie celkových nákladov medzi ministerstvá, inštitúcie, spoločnosti .....	12
Graf 4: Rozdelenie nákladov jednotlivých ministerstiev .....	12
Graf 5: Rozdelenie nákladov jednotlivých inštitúcií .....	13
Graf 6: Rozdelenie nákladov jednotlivých spoločností .....	14
Graf 7: Spôsoby určenia odmeny .....	15
Graf 8 : Porovnanie výšky odmien za služby a zastupovanie .....	16
Graf 9: Prehľad výšky odmien pre subjekty, ktoré poskytli služby štyri a viac krát .....	16
Graf 10: Pomer odmien uhradených advokátom so štyri a viac záznamami k celkovým odmenám za právne služby .....	17

# Úvod

V súčasnosti je efektívne čerpanie prostriedkov zo štátneho rozpočtu vysoko aktuálnou témou, preto sme sa v Inštitúte SGI rozhodli prispieť do tejto diskusie projektom *Koľko stojí štát právne služby?*, ktorý získal podporu z Fondu pre transparentné Slovensko v Nadácii Pontis.

Zámerom výskumného tímu bolo zistiť, aké boli celkové výdavky za právne služby, ktoré ministerstvá alebo inštitúcie vynakladajú na základe uzatvorených zmlúv, za obdobie rokov 2011 až 2014. Taktiež sme sa chceli dozvedieť, aká je štruktúra a rozdelenie výdavkov podľa rezortov, ako aj porovnať zastúpenie jednotlivých advokátov a kancelárií v celkovom balíku odmien. Preto sme od mája 2014 poslali niekoľko desiatok žiadostí o poskytnutie informácií, stretávali sa a konzultovali problematiku otázok, analyzovali, vyhodnocovali dáta a spracovali ich do predloženej správy, ktorá je jedným z výstupov projektu. Správa popisuje právnu úpravu v oblasti odmeňovania advokátov, metodológiu zberu dát a identifikuje problémy, ktoré pri ňom nastali. Predstavuje graficky spracované výsledky analýzy dát a hlavné zistenia týkajúce sa prístupu k dátam o odmenách a zverejňovaní zmlúv a faktúr. Správa prináša konkrétne príklady, ktoré vzbudzujú otázky o transparentnom a efektívnom rozdeľovaní verejných zdrojov.

Druhým výstupom projektu je interaktívna webová stránka, ktorá prináša spracované dáta v prehľadnej podobe spolu s prepojením štatutárov a konateľov konkrétnych advokátskych kancelárií s ďalšími spoločnosťami. Týmto spôsobom sa snažíme zobrazit' figurovanie jednotlivcov v systéme spoločností a ich aktivít.

Veríme, že správa, ako aj webové spracovanie, oslovia širšiu verejnosť a otvoria priestor pre diskusiu o prehľadnejšom čerpaní výdavkov zo štátneho rozpočtu.

V mene Inštitútu SGI by som na tomto mieste rada poďakovala za podnetné konzultácie neformálnym partnerom projektu, Transparency International Slovensko a Centru aplikovanej ekonomie (ČR). Osobitné poďakovanie patrí Táni Grauzelovej, ktorá sa podieľala na zbere a spracovaní dát.

Za výskumný tím,  
Radana Deščiková

## Executive summary

As the effective fund drawing from national budget has recently become very current topic, Slovak Governance Institute has decided to enhance this discussion by a project called *“How much does the state pay for legal services?”*. This project was funded by the Fund for transparent Slovakia in Pontis Foundation.

The research team aimed at investigating the total costs of legal services between 2011 and 2014, which were spent by ministries and institutions on the basis of closed contracts. Furthermore, we were focused on learning the structure and costs distribution between respective government departments. Our core interest was also to compare the ratio of individual attorneys and law firms in total remuneration package. Based on this reasoning, as of May 2014 we sent several dozens of requests for information, consulted disputable questions, analyzed, evaluated data, and processed it into this report, which is one of the outputs of the whole project. This report defines legislation in the sphere of remuneration of attorneys, methodology of data gathering, as well as the key findings, and identifies difficulties. These difficulties were essentially related to the access to remuneration data, publishing contracts and invoices, and specific examples raising questions regarding transparent and effective distribution of public resources.

The other output of this project is an interactive webpage, which delivers processed data in a very well-arranged and transparent form along with interconnection between statutory authorities and managing directors of specific law firms with other companies. After this manner, we strived to depict the posturing of individuals in the system of companies and their activities.

We truly believe, that this report along with its online version will awaken an interest among general public and will open a space for evaluating information and initiating a discussion with respect to more transparent costs drawing from national budget.

On behalf of SGI Institute, I would like to give my thanks to informal partners of this project, for their challenging and inspiring consultations. My thanks go particularly to Transparency International Slovakia and Center of Applied Economics (CZ). Special thanks go to Táňa Grauzelová who significantly contributed to data gathering and its processing.

Radana Deščíková

## Abstrakt

Správa prináša vybrané ustanovenia Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, opis metodológie zberu dát za obdobie rokov 2011 až 2014, hlavné zistenia spolu s identifikovanými problémami. Je jedným z výstupov projektu *Koľko stojí štát právne služby?*, ktorého cieľmi sú sprehľadnenie informácie o čerpaní prostriedkov zo štátneho rozpočtu zverejnením aktuálneho stavu výdavkov štátu za poskytnuté právne služby a otvorenie diskusie k téme efektívnejšieho nakladania s verejnými zdrojmi.

Kľúčové slová: analýza, právne služby, advokát, advokátska kancelária, štát

## Abstract

This report delivers an analysis of Regulation of the Ministry of Justice of the Slovak Republic No. 655/2004 Coll. about attorney's remuneration and compensations for providing legal services. Moreover, it describes methodology of data gathering during the period of 2011 and 2014, and delivers the key findings along with identified difficulties. It is one of the outputs of the project *"How much does the state pay for legal services?"* which focuses on making the information about fund drawing from national budget more transparent by publishing the up-to-date costs spent on legal services. Additionally, the report aims to open a discussion concerning more effective use of public resources.

Key words: analysis, legal services, attorney, law firms, state

## Legislatíva

Poslaním advokácie je pomoc pri uplatňovaní ústavného práva fyzických osôb na obhajobu a ochrana ostatných práv a záujmov klientov v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, so zákonmi a s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Výkonom advokácie je zastupovanie klientov v konaní pred súdmi, orgánmi verejnej moci a inými právnymi subjektmi, obhajoba v trestnom konaní, poskytovanie právnych rád, spisovanie listín o právnych úkonoch, spracúvanie právnych rozborov, správa majetku klientov a ďalšie formy právneho poradenstva a právnej pomoci, ak sa vykonáva sústavne a za odmenu. Advokátom je osoba zapísaná v zozname, ktorý vedie komora (Slovenská advokátska komora) a služby poskytuje nezávislo, v medziach právnych predpisov. V zmysle § 83 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, podrobnosti o výške odmeny advokátov a spôsobe jej určenia a ďalších podmienkach, stanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá Ministerstvo spravodlivosti SR.

Týmto všeobecne záväzným predpisom je Vyhláška č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej „vyhláška“). Vyhláška stanovuje, že odmena sa určuje buď na základe dohody medzi advokátom a jeho klientom, tzv. zmluvná odmena, a ak nedôjde k dohode, na určenie odmeny sa použijú ustanovenia o tarifnej odmene.

Spôsob a výšku zmluvnej odmeny môže dohodnúť advokát s klientom pri uzatváraní zmluvy o poskytnutí právnych služieb v štyroch formách.

Hodinová odmena je určená podľa počtu hodín, potrebných na poskytnutie právnej služby, pričom pri jednoduchom úkone vyhláška advokátovi umožňuje rozdeliť hodinu na začaté štvrt'hodiny a advokát pri vyúčtovaní predkladá klientovi na žiadosť časovú špecifikáciu.

Paušálna odmena je určená za poskytovanie právnych služieb v určitom období alebo na neurčitý čas, prípadne za úplné vybavenie veci. Ak však advokát neposkytuje svoje služby až do úplného vybavenia veci, patrí mu pomerná odmena z dohodnutého paušálu.

Podielovú odmenu je možné dohodnúť vo forme podielu na hodnote veci, ktorá je predmetom konania pred súdom alebo iným orgánom, ak je výsledok tohto konania podľa okolností prípadu veľmi neistý. Maximálna výška dohodnutej podielovej odmeny nesmie presiahnuť 20 % z hodnoty veci, ktorá je predmetom konania. Vyhláška umožňuje tri odstupňovania podielovej odmeny v závislosti od toho, ako konanie skončilo. V prípade, že mal advokát plný úspech vo veci, má právo na dohodnutú odmenu, ak sa konanie skončí čiastočným úspechom klienta, odmena je pomerne rozdelená tomuto výsledku. V prípade úplného neúspechu vo veci, má advokát právo iba na náhradu hotových výdavkov.

Poslednou formou je tarifná odmena, ktorej základná sadzba sa stanoví podľa tarifnej hodnoty veci alebo práva a podľa počtu úkonov právnej služby, ktorú advokát vykonal. Ak sa advokát nedohodol inak, presný „cenník“ tarifnej odmeny za jeden úkon, ktorý je stanovený vo vyhláške, zobrazuje tabuľka.

**Tab. 1: Sadzby tarifnej odmeny**

hodnota veci alebo práva (€)	odmena (€)	pozn.
do 165,97	16,60	
nad 165,97 do 663,88	16,60	plus 1,66 € za každých aj začatých 33,19 € prevyšujúcich sumu 165,97 €
nad 663,88 do 6 638,78	41,49	plus 9,96 € za každých aj začatých 331,94 € prevyšujúcich sumu 663,88 €
nad 6 638,78 do 33 193,92	220,74	plus 16,60 € za každých aj začatých 1659,70 € prevyšujúcich sumu 6638,78 €
nad 33 193,92	486,29	plus 6,64 € za každých aj začatých 3 319,39 € prevyšujúcich sumu 33 193, 92 €

Zdroj: Vyhláška č. 655/2004 Z.z. Ministerstva spravodlivosti SR o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb

V správe používaný pojem advokát je ekvivalentnom pre advokátsku kanceláriu a všetky typy advokátskych spoločenstiev, napríklad, združenia, verejné obchodné spoločnosti, spoločnosti s ručením obmedzeným a naopak. Ak uvádzame pojem v mužskom rode, tento zahŕňa aj ženský rod. Všetky uvádzané sumy sú v mene euro (€) aj s DPH.

## Metódy zberu dát a identifikácia problémov zberu

Podmienky pre zber dát nám umožnil najmä zákon č. 546/2010 Z.z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník), zákon č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a zákon č. 513/1991 Zb. (Obchodný zákonník). Nebudeme sa podrobne zaoberať legislatívnou analýzou jednotlivých ustanovení, dôležitý z pohľadu projektu je 1. január 2011. Od tohto dátumu sú všetky povinné osoby v zmysle zákona povinné zverejňovať zmluvy na webovej stránke Centrálného registra zmlúv (CRZ), rovnako ako aj faktúry a objednávky na svojom webovom sídle. Úvodnú časť projektu, počas ktorej sme zbierali a získavali dáta je možné rozdeliť na dve fázy. Prvá fáza prebiehala takmer simultánne na dvoch úrovniach. Ako prvé boli vyhľadávané zmluvy v CRZ podľa jednotlivých rezor-



tov<sup>1</sup> a predmetu zmluvy. Podobne zber prebiehal na portáli Otvorené zmluvy (OZ), kde je systém vyhľadávania rozdielny, pričom dochádzalo k overeniu a doplneniu údajov z CRZ.

Druhou metódou, ktorú sme použili, bolo zaslanie tzv. infožiadostí, teda sme v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám požiadali ministerstvá o poskytnutie:

- súčtu celkových nákladov na odmeny za poskytovanie právnych služieb na základe uzatvorených zmlúv, rozdelených podľa jednotlivých rokov (2011 až 2014) alebo za celé obdobie
- zoznam všetkých advokátov, s ktorými bol uzatvorený akýkoľvek typ zmluvy, na základe ktorej ministerstvo uhradilo odmenu za poskytovanie služieb spolu so zoznamom uzatvorených zmlúv zverejnených v CRZ a naskenované kópie faktúr

Vzhľadom na nepresnosť súčtu odmien, získaných zo zmlúv v porovnaní s údajmi na dohľadaných faktúrach, nastala koncom augusta druhá fáza zberu dát. Táto pozostávala predovšetkým z kontroly jednotlivých súm a ich overenia pomocou faktúr zverejnených na stránkach ministerstiev. Zamerali sme sa na vyhľadávanie faktúr za právne služby vystavené advokátmi tými ministerstvami a inštitúciami, ku ktorým sme v prvej časti zberu dát našli na CRZ, prípadne na portáli OZ, aspoň jednu uzatvorenú zmluvu za právne služby. Faktúry sme vyhľadávali na webových stránkach jednotlivých ministerstiev, inštitúcií a spoločností, nie v spolupráci s kancelármi.

Na základe takto definovaného okruhu subjektov sme ďalej pracovali s dátami z 13 ministerstiev, 23 inštitúcií a štyroch vybraných spoločností (Príloha 1). Príloha obsahuje taktiež zoznam inštitúcií, ku ktorým sa v CRZ ani na portáli OZ nepodarilo nájsť žiadnu zmluvu, ktorá by zodpovedala vyhľadávacím kritériám.

Problémy so zberom dát pri získavaní údajov o zmluvách nastali pri samotnom vyhľadávaní pre neprehľadnosť vyhľadávacieho systému. V CRZ sa dali zmluvy o poskytovaní právnych služieb vyhľadávať len pri zadaní kľúčových slov: „judr“, „legal“ a „advokát“. Po zadaní niektorého z týchto slov sa zobrazil kompletný zoznam zmlúv od daného objednávateľa obsahujúcich tieto heslá. Heslo „právne služby“ nebolo možné vyhľadávať, nakoľko portál zobrazí všetky zmluvy s predmetom „služby“.

Portál OZ umožňuje presnejšie vyhľadávanie typu „právne služby“ a podobne, avšak jednotlivé ministerstvá či inštitúcie, dokonca aj jednotlivé kancelárie sú vedené pod viacerými názvami. Takto mohlo pri zbere dát viacero zmlúv uniknúť, najmä pri vyššom počte sledovaných ministerstiev a inštitúcií. Podľa advokátskej kancelárie sme vyhľadávali zmluvy len s predošlou informáciou nájdenou v CRZ. V niekoľkých prípadoch sa stalo, že sa zobrazili aj zmluvy, ktoré sa pri hľadaní podľa rezortu na OZ nezobrazili.

Druhý typ problémov smeruje k návratnosti faktúr, respektíve, k inému typu informácie, za právne služby aký sme žiadali, od jednotlivých ministerstiev. Ak aj niektoré orgány poslali faktúry za právne služby, chýbalo označenie objednávky a opis služby bol veľmi všeobecný, prípadne chýbal rozsah hodín, aj keď spôsob odplaty je fakturácia osobohodín. Ministerstvá taktiež poskytli faktúry za vlastný úrad a výdavky za služby objednávateľov patriacich pod rezort (napr. odštepne závody, filiálky, centrá vzdelávania a pod.) sa v poskytnutých materiáloch nenachádzali.

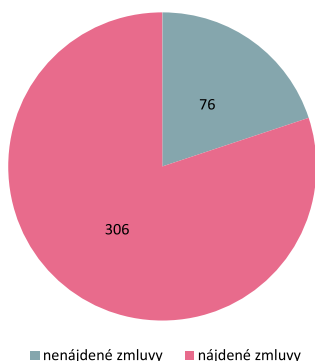
Pri hľadaní z opačnej strany, keď boli údaje získané zo zmlúv a žiadostí o poskytnutie informácií doplnené o aktívne vyhľadávanie faktúr, sme negatívne vnímali najmä neprehľadné zobrazenie povinne zverejňovaných faktúr na stránkach ministerstiev a inštitúcií. Taktiež spárovať objednávky s faktúrami je pri súčasnom spôsobe vyhľadávania a (ne)označovania nereálne.

1 Pojmom „Rezort“ sú na stránke Centrálného registra zmlúv označené jednotlivé ministerstvá, fondy, kancelárie, úrady a ďalšie inštitúcie, celý zoznam je dostupný na <http://www.crz.gov.sk/>

## Výsledky analýzy

Spolu sme vyhľadali a preskúmali 382 záznamov, z ktorých bolo 76 nenájdenných a 306 nájdených zmlúv, ako zobrazuje graf 1. Ako nenájdenné sme označili zmluvy, ku ktorým boli dohľadované iba dodatky a faktúry bez uvedeného čísla zmluvy.

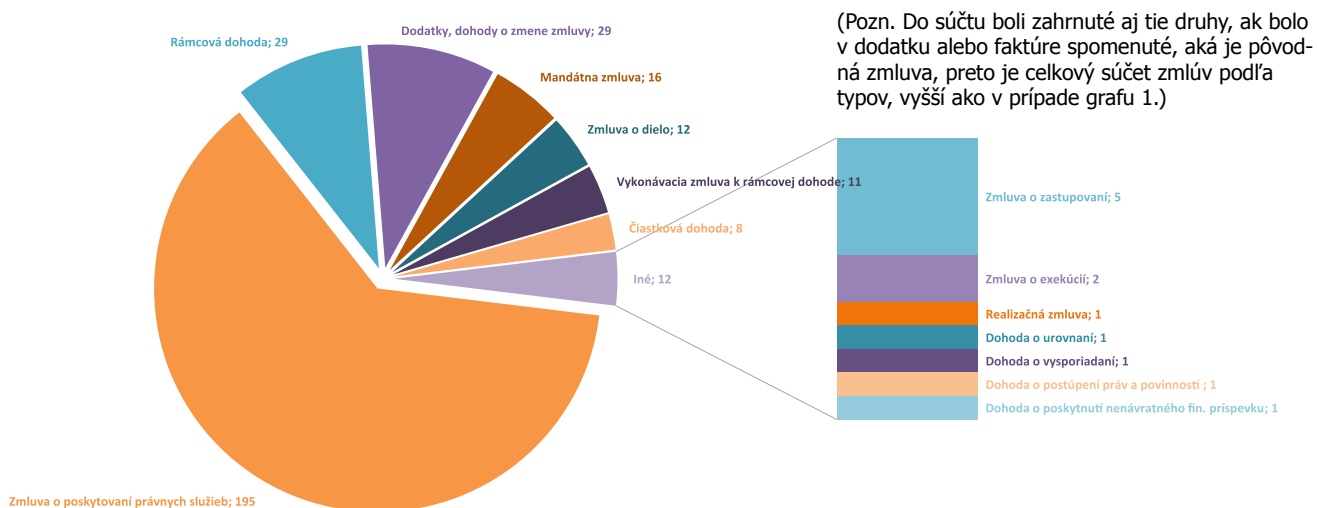
**Graf 1: Nájdené vs nenájdenné zmluvy**



Zdroj: Autori na základe analýzy spracovaných dát

Ukazuje sa, že poskytovať právne služby je možné na základe viacerých typov zmlúv (graf 2). Do analýzy sme preto zahrnuli rámcové zmluvy o poskytnutí právnych služieb a k nim prislúchajúce vykonávacie zmluvy, zmluvy o poskytnutí právnych služieb, mandátne zmluvy uzatvorené s advokátmi a advokátskymi kancelármi a čiastkové zmluvy o poskytovaní právnych služieb. Zahrnuté boli aj zmluvy o výkone externého poradcu, zmluvy o dielo, zmluvy o zastupovaní, kúpno-predajné zmluvy, realizačné zmluvy, ak sa jednalo o právne služby.

**Graf 2: Zmluvy podľa typov**



Zdroj: Autori na základe analýzy spracovaných dát

Celkovo sme podrobili analýze zmluvy so 167 advokátmi, advokátskymi kancelármi a spoločnosťami. Inými slovami povedané, jednotlivé ministerstvá, inštitúcie a spoločnosti využili služby spolu 167 rozdielných advokátov alebo kancelárií, pričom niektoré z nich poskytovali služby častejšie. Nasledujúca tabuľka zobrazuje poradie advokátov a kancelárií, ktoré mali po spracovaní dát, štyri a viac záznamov o poskytnutí právnych služieb pre štát. Do tohto balíka záznamov rátame zmluvy, dodatky, ale aj faktúry bez uvedenia čísla zmluvy.

**Tab. 2: Advokáti a kancelárie, ktoré poskytli právne služby štyri a viac krát**

Názov AK	Počet záznamov
AK Jančo, Jakubčák & Partneri	17
Dedák & Partners, s.r.o.	11
AK Mandzák a spol., s.r.o.	10
G. Lehnert, k.s.	10
Rowan Legal, s.r.o.	9
Škubla & Partneri, s.r.o.	9
JUDr. Peter Zdráhal	9
*AK Judr. Ján Majling s.r.o.	9
Attorneys group, s.r.o.	7
JUDr. Martin Pavle	7
JUDr. Marta Srnková	7
Aenea Legal s r.o.	6
AK Soukeník - Štrpka	6
AK Ecker-Kán & Partners, s.r.o.	6
JUDr. Eduard Bárány, DrSc.- advokát	6
AK Relevans s.r.o.	5
Gritters & Spol.	5
JUDr. Jozef Červenka	5
Ružička Csekes, s.r.o.	5
White & Case, s.r.o	5
AK Dvorecký & Bohunický	4
agner & partners, s.r.o.	4
JUDr. Ľubomír Schweighofer	4
JUDr. Zuzana Pitoňáková	4
Koval & Spol., advokátska kancelária	4
Mgr. Mária Jurická	4
Mgr. Marcel Fandák, LL.M.	4
*vrátane AK Majling & Ninčák	

Zdroj: Autori na základe analýzy spracovaných dát

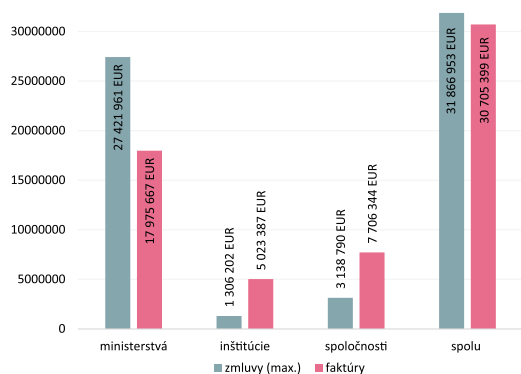
V prípady výšky odmien, teda odpovedí na základnú otázku projektu - Koľko stoja štáta právne služby?, sme po analýze dát rozdelili náklady do dvoch skupín, pričom nie je možné tieto skupiny spočítať ako celkovú sumu. Kalkulácia celkových nákladov je vedená dvoma spôsobmi – podľa maximálnej výšky odmeny v zmluve (ak obsahuje tento údaj) a podľa vystavených faktúr, ktoré sa podarilo dohľadať. Vo väčšine prípadov je možné sa riadiť len maximálnym možným limitom za právne služby uvedeným v zmluve, nakoľko faktúra celkom chýba, respektíve, nám nebola zaslaná. Pod maximálnymi limitmi rozumieme finančný "strop" výšky odmien, ktoré najčastejšie uvádzajú rámcové zmluvy. V praxi používajú ministerstvá, inštitúcie alebo spoločnosti rámcovú dohodu, formulovanú všeobecne, uzavretú na dobu určitú alebo po vyčerpanie konkrétnej sumy, podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr. Právne služby advokáti poskytujú na základe čiastkových zmlúv alebo objednávok, v ktorých je detailnejšie špecifikovaný druh potrebnej služby, spôsob odmeny atď. a následne vystavená faktúra.

Celkové predpokladané výdavky štátu, vychádzajúc z **maximálnej odmeny uvedenej v zmluve**, na právne služby v období január 2011 - august 2014, sú **31 866 953,39 €**. Do tejto sumy nemohlo byť započítaných 87 zmlúv, ktoré nemajú uvedenú celkovú výšku odmeny a nemáme k nim k dispozícii faktúru, preto môžu byť výdavky štátu oveľa vyššie ako uvedená suma. Taktiež je v súčasnosti (november 2014) nepochybne stále v platnosti minimálne 41 zmlúv v celkovej sume 6 813 999, 80 €. Podľa **faktúr** boli v období január 2011 - august 2014 uhradené odmeny za poskytnutie právnych služieb vo výške **30 705 399,11 €**.

Napriek podobnosti týchto súm nemôžeme konštatovať, že ministerstvá a inštitúcie postupovali pri uhrádzaní odmien štandardným spôsobom. Takže, aj keď je v zmysle mnohých uzatvorených zmlúv odmena splatná až po vystavení faktúry, konkrétne inštitúcie a spoločnosti majú značné rozdiely medzi výškou nákladov vyplývajúcich zo zmluvy a úhradami na základe faktúr. Dostupné údaje naznačujú, že postup „uzatvorená zmluva – poskytnutie služby – vystavenie faktúry“ neplatí vo všetkých prípadoch. Jednoduchšie povedané, inštitúcie uzatvárajú zmluvy na maximálne finančné limity, ktoré zverejňujú v zmysle zákona v CRZ, avšak na webových stránkach tých istých inštitúcií je možné nájsť objednávky a k nim patriace faktúry, bez zmlúv, na niekoľko násobne vyššie odmeny. Podľa nášho názoru, takýto postup otvára priestor pre otázky o nastavení kritérií výberu advokátov, netransparentnom pridelovaní zákaziek, otvorenosti a férovosti súťaže.

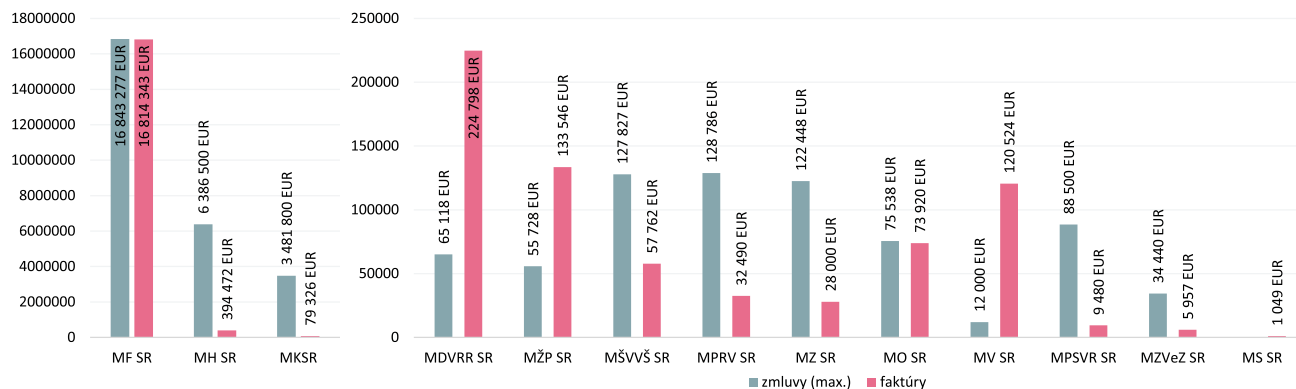
Nasledujúci graf 3 zobrazuje celkové náklady za právne služby rozdelené podľa maximálnych finančných limitov v uzavretých zmluvách. Ukazuje sa, že ministerstvá majú vyššiu sumu v kategórii zmlúv, čo pripisujeme najmä dlhodobým rámcovým zmluvám na vysoké čiastky. Na druhej strane inštitúcie a spoločnosti idú opačným smerom a odmeny uhradené na základe faktúr prevyšujú tie zazmluvnené.

**Graf 3: Rozdelenie celkových nákladov medzi ministerstvá, inštitúcie, spoločnosti**



Zdroj: Autori na základe analýzy spracovaných dát

**Graf 4: Rozdelenie nákladov jednotlivých ministerstiev**

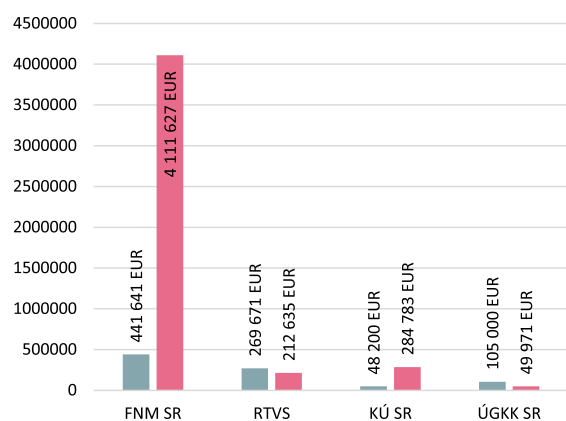


Zdroj: Autori na základe analýzy spracovaných dát

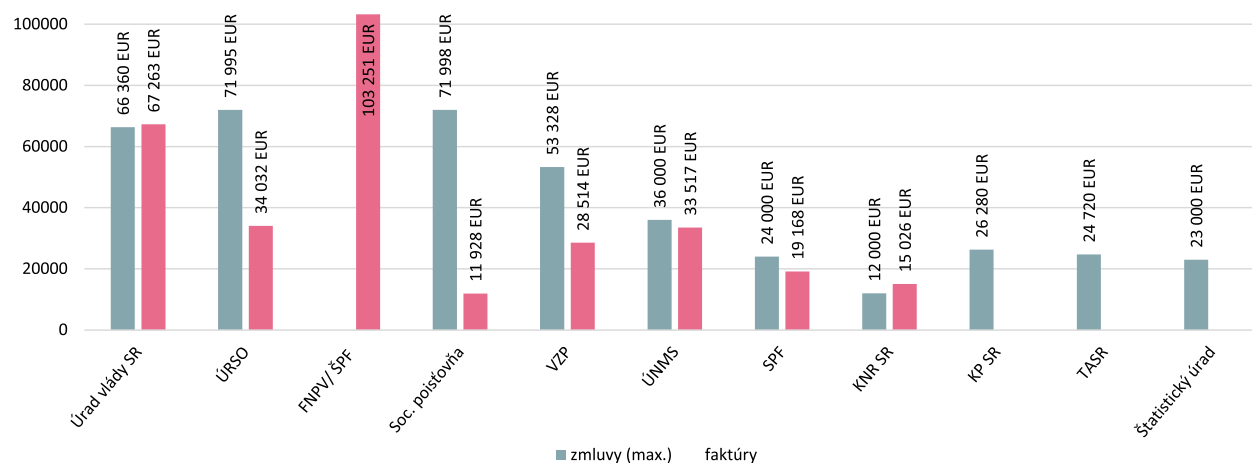
Graf 4 zobrazuje, že z ministerstiev má najvyššie náklady za právne služby, takmer 17 miliónov eur, Ministerstvo financií SR (MF SR). Na základe odpovede na našu žiadosť o poskytnutie informácií, bola najväčšia časť výdavkov v sume 16 813 225,71 €, uhradená za zastupovanie SR v medzinárodných arbitrážach. Odmena bola rozdelená medzi 6 subjektov: Rowan Legal s.r.o., Arnold & Porter (UK) LPP, David A. Pawlak LLC, Foley Hoag LLP, Squire Sanders (US) LLP a Skadden, Arps, Slate, Meagher & Flom (Europe) LLP. V krátkosti uvedieme, že ak ide o spor medzi investorom a štátom, MF SR ako gestor bilaterálnych dohôd o podpore a vzájomnej ochrane investícií spravuje a riadi medzinárodné investičné arbitráže, ktoré proti Slovenskej republike začínajú na základe týchto dohôd zahraniční investori. MF SR je povinné spravovať arbitrážne konania bez ohľadu na rezortnú príslušnosť merita veci. Vzhľadom na to, že arbitráže vznikajú vo väčšine prípadov z konania alebo nekonania rôznych rezortov alebo iných orgánov verejnej moci, MF SR s nimi pri získavaní dôkazných prostriedkov aktívne spolupracuje. MF SR zároveň zabezpečuje zastúpenie SR v arbitrážnych sporoch a spolupracuje s vybranými zástupcami SR.<sup>2</sup>

Zaujímavé je aj porovnanie výšky odmien Ministerstva vnútra SR (MV SR). Podľa zverejnenej zmluvy v CRZ<sup>3</sup>, má kancelária Dedák & Partners s.r.o. zazmluvnenú odmenu s finančným limitom 12 000 €, v čom nevidíme problém. Pri prehliadaní faktúr sme však zistili 10 násobne vyššie výdavky ministerstva, teda v sume viac ako 120 000 €, pričom viac ako 70 000 € si vyfakturovalo 100 rozdielnych advokátov a kancelárií. Pre doplnenie, zvyšných 50 000 € si rozdelili 3 kancelárie. Nie je nám jasné, prečo sa MV SR rozhodlo zaplatiť spomenuté množstvo advokátov, aké kritériá boli použité pri ich výbere alebo akým spôsobom boli objednaní.

**Graf 5: Rozdelenie nákladov jednotlivých inštitúcií**

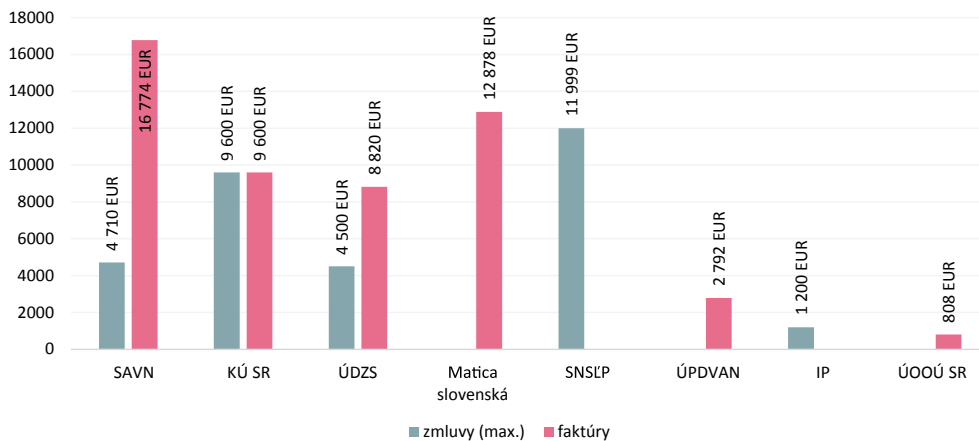


Graf 5 sme sa kvôli lepšej čitateľnosti, rozhodli rozdeliť na tri časti, pretože inštitúcie mali v súčte vyplatených odmien veľké rozdiely. Zatiaľ čo v grafe, ktorý je prvý v poradí je súčet celkových odmien od 500 000 € po viac ako 4 milióny eur, v poradí tretom grafe je tento súčet 0 po maximálne 18 000 €.



<sup>2</sup> Správa o stave a aktuálnom vývoji medzinárodných investičných arbitráží, <http://www.rokovania.sk/File.aspx/Index/Mater-Dokum-151108>

<sup>3</sup> Zmluva o poskytnutí poradenských služieb č.p.: OVO1-2012/000471-114/7, <http://www.crz.gov.sk/index.php?ID=681932&l=sk>

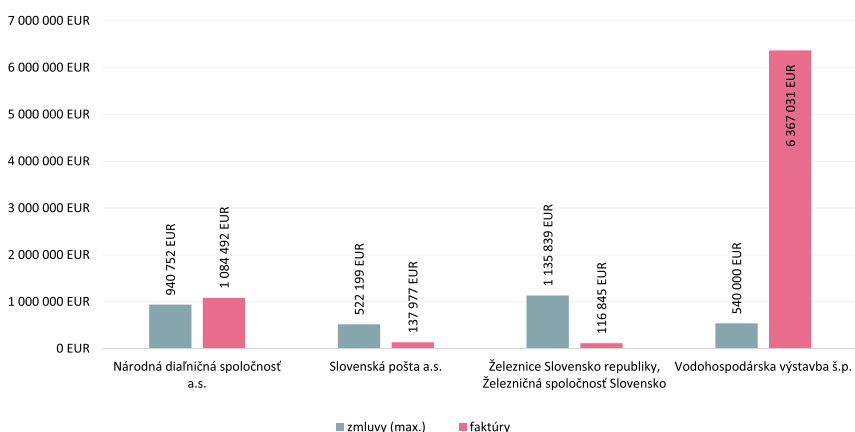


Zdroj: Autori na základe analýzy spracovaných dát

Z inštitúcií, s ktorými sme pracovali, zaplatil najviac za právne služby FNM SR, z dohládaných faktúr vychádza suma viac ako 4,1 milióna eur, väčšina zdrojov pokryla zastupovanie v konaniach. Okrem spomínaného MV SR, je FNM SR rekordérom aj v počte advokátov a kancelárií, ktoré mu poskytli služby, celkovo ich bolo 34. Podľa vystavených faktúr mali najvyššie odmeny AK Ecker - Kán&Partners, s.r.o. (1 863 059 €), Koval & Spol, a.k., s.r.o. (1 629 724 €).

Z inštitúcií sme sa zamerali na údaje Matice Slovenskej, ktorá uhradila faktúry za právne služby vo výške takmer 13 000 €. Logicky sme predpokladali, že v CRZ budú zverejnené zmluvy, na základe ktorých AK Mgr. L. Voigt, Olexová Vasilisin, s.r.o. a JUDr. Jozef Podoba, od roku 2013, mesačne vystavujú faktúry a dostávajú odmenu. Zmluvy sa však nedajú dohľadať ani v CRZ ani na webovej stránke Matice Slovenskej, napriek tomu, že faktúry obsahujú informáciu o uzavretých zmluvách o poskytovaní právnych služieb z roku 2012 a 2013. Obdobná situácia je pri prehľadávaní objednávok, kde sa na stránke Matice Slovenskej po zadaní „právnych služieb“ do vyhľadávania zobrazí 0 záznamov. V tomto prípade sa domnievame, že Matica Slovenská porušila zákon o slobodnom prístupe k informáciám, keďže ako verejnoprávna inštitúcia, financovaná z verejných financií, je povinná sprístupňovať informácie o svojej činnosti. Na ďalšie posúdenie je aj účinnosť nezverejnených zmlúv a tým pádom neoprávnené plnenie, keďže v zmysle Občianskeho zákonníka, § 47 a, ods. 1 „Ak zákon ustanovuje povinné zverejnenie zmluvy, zmluva je účinná dňom nasledujúcim po dni jej zverejnenia“ a ods. 3 „Ak sa do troch mesiacov od uzavretia zmluvy alebo od udelenia súhlasu, ak sa na jej platnosť vyžaduje súhlas príslušného orgánu, zmluva nezverejnila, platí, že k uzavretiu zmluvy nedošlo“. Zákon teda ustanovuje, že pokiaľ nie je zmluva zverejnená na internete, zazmluvnený tovar alebo služba by nemali byť dodané a objednávateľ, v tomto prípade Matica Slovenská, by nemal zaplatiť za ich dodanie.

## Graf 6: Rozdelenie nákladov jednotlivých spoločností

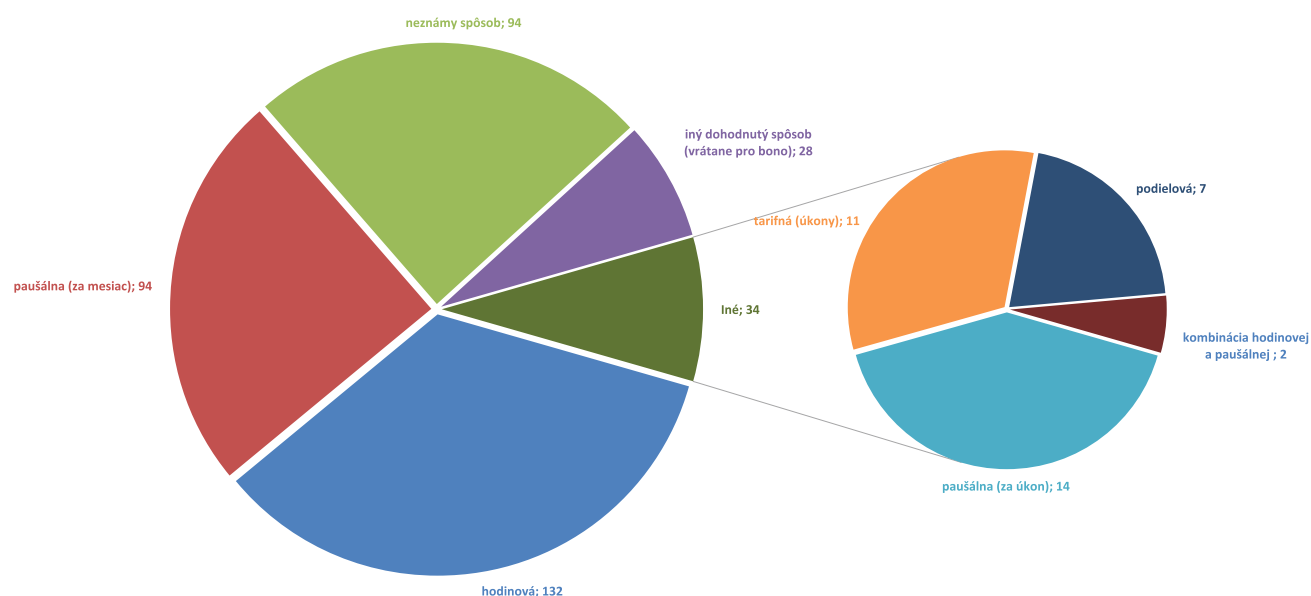


Zdroj: Autori na základe analýzy spracovaných dát

V prípade spoločností, ktoré sme po fáze zberu dát vybrali, sú zaujímavé najmä Národná diaľničná spoločnosť a.s. (NDS) a Vodohospodárska výstavba, š.p. Národná diaľničná spoločnosť a.s. (NDS) má zverejnené zmluvy v CRZ, ktorých maximálny finančný limit na odmeny, predstavuje spolu sumu 940 752 €, zatiaľ čo dohľadane faktúry sme vyčíslili na viac ako 1 milión eur. Z analýzy dostupných dát vyplýva, že NDS predstavuje ukážkový príklad spomenutého problému rozdielnosti dát zo zverejnených zmlúv a vyplatených faktúr. Napríklad, kancelária Ružička Csekcs, s.r.o., má v CRZ jedinú zmluvu, na maximálny finančný limit 250 320 €. K tejto zmluve je možné na webovej stránke NDS, priradiť faktúry za takmer 25 000 €. Po zadaní názvu kancelárie, sa zobrazili aj ďalšie faktúry, ktoré nie je možné spárovať so zverejnenou zmluvou, na sumu viac ako 600 000 eur. Žiadne ďalšie objednávky na právne služby, poskytnuté kanceláriou, sme nenašli. Taktiež považujeme za nepochopiteľné, prečo sa po zadaní troch rozdielnych vyhľadávacích kritérií („Ružička Csekcs s.r.o., Bratislava, Ružička Csekcs s.r.o. a IČO) zobrazil rôzny počet záznamov faktúr (11 ks, 13 ks a 12 ks ). Rovnaký problém sme identifikovali aj pri JUDr. Jaroslavovi Kružlíkovi, kde je rozdiel medzi maximálnym finančným limitom zo zverejnených zmlúv a vyplatenými faktúrami, podľa webovej stránky, viac ako 135 000 €.

Vodohospodársku výstavbu, š.p. sme podrobnejšie zanalyzovali v nasledujúcej kapitole.

### Graf 7: Spôsobu určenia odmeny

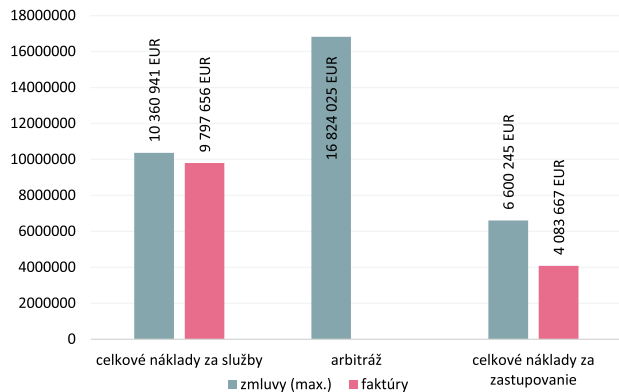


Zdroj: Autori na základe analýzy spracovaných dát

Z analýzy zozbieraných dát vyplýva, že ministerstvá, ako aj inštitúcie a spoločnosti využívajú všetky spôsoby určenia zmluvnej odmeny, ktoré im poskytuje vyhláška, vrátane dohody. Vo všeobecnosti je akceptovateľný prístup cez hodinovú odmenu s následným vystavením faktúry, v praxi môže dochádzať k použitiu tarifnej odmeny pri sporoch o veľké čiastky, pričom tento úkon vychádza na vysokú sumu.

V analyzovaných dátach sú najčastejšími spôsobmi určenia odmeny hodinová sadzba a mesačná paušálna odmena. Tarifná odmena bola použitá v jedenástich prípadoch a takmer v štvrtine analyzovaných záznamov sme neboli schopní určiť spôsob odmeny. To môže byť zapríčinené najmä nenájdennými pôvodnými zmluvami (iba dodatkami) a druhým dôvodom sú všeobecné údaje pri fakturácii.

## Graf 8 : Porovnanie výšky odmien za služby a zastupovanie

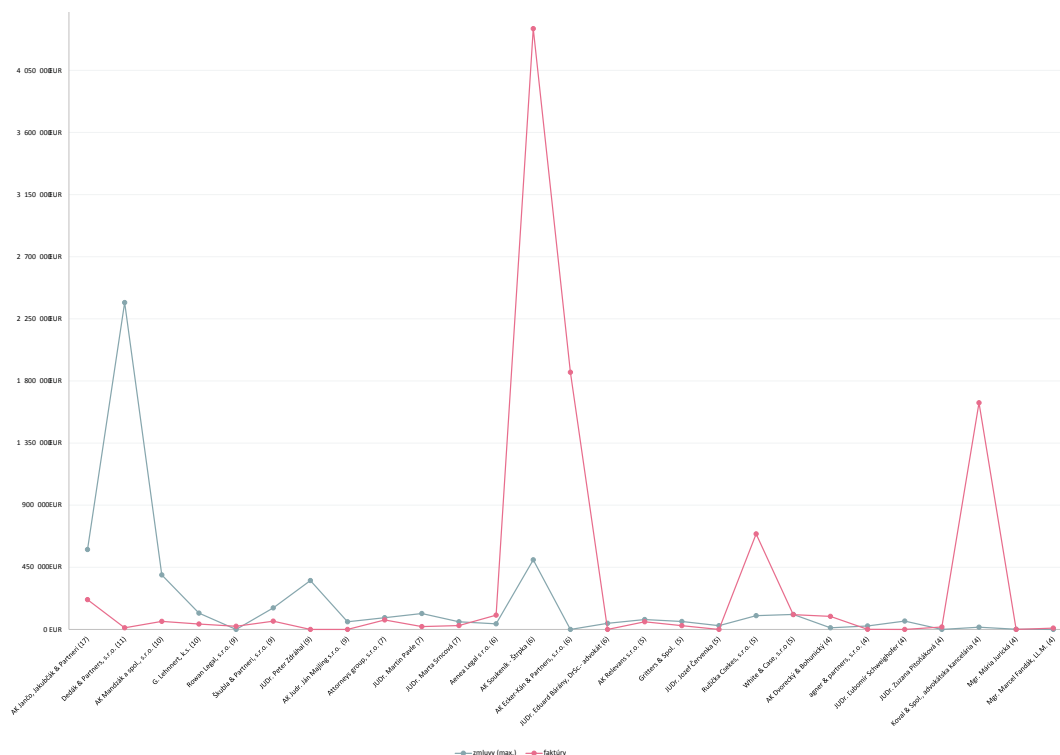


Zdroj: Autori na základe analýzy spracovaných dát

Pozreli sme sa aj na rozdelenie nákladov podľa toho, či ide o odmeny za právne služby, ako príprava analýz, stanovísk a zmlúv alebo zastupovanie klienta. Do kategórie zastupovanie sme zahrnuli všetky zmluvy, ktoré mali toto slovo v predmete alebo texte zmluvy, rovnako, ak bolo spomenuté na faktúre. Do samostatnej kategórie sme zaradili všetky náklady v prípade zastupovania Slovenskej republiky v medzinárodnej arbitráži. Pri takto rozdelených kategóriách vieme povedať, že štát za sledované obdobie, uhradil v priemere o 15% vyššie odmeny za právne služby než za zastupovanie. Výnimkou je spomínaná arbitráž, ktorá tvorí najväčšiu časť nákladov.

Ako bolo uvedené vyššie, jednotlivé ministerstvá, inštitúcie a spoločnosti využili služby spolu 167 rozdielnych advokátov alebo kancelárií, pričom niektoré z nich poskytovali služby častejšie. Pozreli sme sa preto aj na celkové odmeny pre subjekty, ktoré poskytli právne služby pre štát štyri a viac krát a porovnali objem financií pre tieto subjekty s celkovým objemom nákladov štátu za právne služby. Číslo v grafe 9 v zátvorke, uvádza počet nájdených záznamov pre konkrétneho advokáta alebo kanceláriu.

## Graf 9: Prehľad výšky odmien pre subjekty, ktoré poskytli služby štyri a viac krát



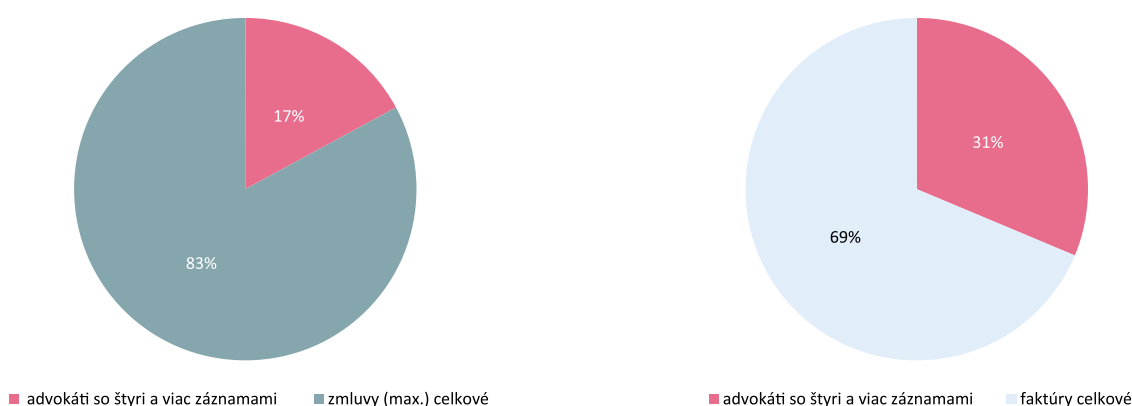
Zdroj: Autori na základe analýzy spracovaných dát



Analýza údajov vyvrátila hypotézu o tom, že kancelárie, ktoré poskytujú právne služby najčastejšie získali za sledované obdobie najvyššie odmeny. Pre porovnanie môžeme uviesť AK Jančo, Jakubčák a Partneri, ktorá so svojimi 17 záznamami o poskytnutí právnych služieb, vystavila faktúry vo výške viac ako 21 000 €, zatiaľ čo AK Soukeník-Štrpka, s.r.o. získala za pôsobenie v šiestich prípadoch viac ako 4,3 milióna eur. Zistenie potvrdzujú aj ďalšie dve kancelárie: Ružička Csekés s.r.o., ktorá fakturovala spolu v piatich prípadoch sumu 690 000 € a Koval & Spol. a.k., s.r.o. s odmenou 164 000 € za štyri záznamy (Graf 9).

Nasledujúci graf 10 zobrazuje pomer nákladov na právne služby advokátov s najvyšším počtom záznamov (štyri a viac) k celkovým nákladom. Na základe analyzovaných dát, vieme vyjadriť, že odmeny pre advokátov s najvyšším počtom záznamov, tvorili 16,7% (5,3 milióna eur) zo všetkých zverejnených zmlúv. Vystavené faktúry predstavovali 30,9% (9,5 milióna eur) z celkového súčtu výdavkov.

### Graf 10: Pomer odmien uhradených advokátom so štyri a viac záznamami k celkovým odmenám za právne služby



Zdroj: Autori na základe analýzy spracovaných dát

## Zhodnotenie problematických oblastí

Ako sme naznačili v predchádzajúcej kapitole, vyčíslit' celkové náklady štátu za poskytovanie právnych služieb nie je vôbec jednoduché a pri zbieraní dát sme bojovali s viacerými problémami. Týkajú sa najmä prístupu k dátam o odmenách a zverejňovaní zmlúv a faktúr. Opätovne sa nám potvrdila skúsenosť, že orgány štátnej správy sa odvolávajú na Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 27. mája 2009. Ten im neukladá povinnosť vytvárať informácie, ktoré v momente podania žiadosti ešte neexistujú. Rozsudok č. 2 Sžo 190/2008 uvádza: „Zo znenia zákona o informáciách však nemožno vyvodzovať, že informáciou je aj poskytovanie obsahu spisov, prípadne že informáciou by malo byť (štatistické) spracovanie údajov zo stoviek spisov podľa požiadaviek, resp. pokynov toho, kto o poskytnutie informácie žiada... Rovnako z neho nevyplýva povinnosť, ktorá by povinnému subjektu ukladala povinnosť získať, vyžadovať, zhromažďovať, vyhodnocovať, vyhľadávať alebo dokonca spracovávať materiály, požadované žalobcom ako žiadateľom o informáciu, ak sa v ich originálnej podobe v jeho dokumentácii nenachádzajú...Rozširujúci výklad, podľa ktorého by povinná osoba musela spracovávať údaje do inej formy, ako je tá, v ktorej sa nachádzajú, alebo poskytovať oprávnenej osobe kompletne podklady, ktoré má k dispozícii, by žiadosť o poskytnutie informácie v skutočnosti zmenil na pokyn nadriadeného, čo nebolo a nie je účelom zákona o informáciách.<sup>5</sup>“

<sup>5</sup> Rozsudok Najvyššieho súdu SR, č. 2 Sžo 190/ 2008, [http://www.supcourt.gov.sk/data/att/9527\\_subor.pdf](http://www.supcourt.gov.sk/data/att/9527_subor.pdf)

Domnievame sa, že Úrad vlády SR, ako prevádzkovateľ Centrálného registra zmlúv, ktorý zabezpečuje, okrem iného, spracovanie údajov od jednotlivých rezortov, disponuje údajmi o počte uzavretých a zverejnených zmlúv medzi ministerstvami a advokátmi. Žiadosť o poskytnutie informácií však bola zamietnutá, pretože vyžadovala vyhládanie a zhromaždenie takýchto údajov, čo je pravdepodobne v očiach Úradu vlády SR vytvorenie informácie, ktorá ešte neexistuje. Ak by sme mali zhodnotiť postoj jednotlivých ministerstiev alebo inštitúcií k odpovedaniu na žiadosti o poskytovanie informácií, za najkomplikovanejšiu považujeme komunikáciu s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Napriek aktívnemu prístupu z našej strany sme sa stretli s nedodržiavaním zákonnej lehoty na odpoveď a taktiež nedostatočnej kvalite poskytnutých informácií po trojnásobnej urgencii. Určitú formu odpovede sme nakoniec obdržali od všetkých rezortov. Pozitívne hodnotíme komunikáciu Ministerstva financií SR a Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, ktoré nám poskytli prehľadné vyčíslenie odmien za jednotlivé roky, ako aj zoznam advokátov a kancelárií. Ministerstvo hospodárstva SR zaslalo okrem prvej odpovede na vyžiadanie aj ďalšie faktúry ku konkrétnym, už predtým nájdeným zmluvám.

V oblasti zverejňovania objednávok a faktúr majú podľa nášho názoru ministerstvá a inštitúcie značné nedostatky. V súlade so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám, s účinnosťou od 1. januára 2012 platí povinnosť zverejňovať údaje bez ohľadu na hodnotu objednaných či fakturovaných plnení. Odhliadnuc od výnimiek vo zverejňovaní objednávok, ktoré zákon umožňuje, na webovom sídle by mali byť údaje v štruktúrovanej a prehľadnej forme. O faktúre za tovary, služby a práce by ste sa mali dozvedieť najmä:

1. identifikačný údaj faktúry, ak povinná osoba vedie číselník faktúr,
2. popis fakturovaného plnenia, tak ako je uvedený na faktúre,
3. celkovú hodnotu fakturovaného plnenia v sume, ako je uvedená na faktúre, ako aj údaj o tom, či je suma vrátane dane z pridanej hodnoty, alebo či je suma bez dane z pridanej hodnoty,
4. identifikáciu zmluvy, ak faktúra súvisí s povinne zverejňovanou zmluvou,
5. identifikáciu objednávky, ak faktúra súvisí s objednávkou,
6. dátum doručenia faktúry,
7. identifikačné údaje dodávateľa fakturovaného plnenia:
8. meno a priezvisko fyzickej osoby, obchodné meno fyzickej osoby-podnikateľa alebo obchodné meno alebo názov právnickej osoby,
9. adresu trvalého pobytu fyzickej osoby, miesto podnikania fyzickej osoby-podnikateľa alebo sídlo právnickej osoby,
10. identifikačné číslo, ak ho má dodávateľ fakturovaného plnenia pridelené

Z informácií, ktoré by mali povinné osoby o faktúrach zverejňovať, sa javia ako najproblematickejšie popis plnenia a identifikácia zmluvy, ku ktorej bola faktúra vystavená. Ako popis plnenia je najčastejšie používané spojenie „právne služby“ bez akejkoľvek bližšej špecifikácie. S identifikáciou zmluvy sa vyskytli dva typy nedostatkov. Prvým je absolútna absencia špecifikácie, na základe čoho sme neboli schopní priradiť existujúcu faktúru k zmluve. Druhým nedostatkom je, že k zmluve s maximálnou odmenou boli priradené faktúry v niekoľkonásobne vyššej hodnote.

V zmysle zákona postačuje, ak ministerstvo či iná povinná inštitúcia zverejňuje stanovené údaje namiesto celých, napr. naskenovaných faktúr. Dôvodová správa uvádza: „Predkladateľ má za to, že tento model zverejňovania objednávok a faktúr umožní aj efektívnejšie vyhľadávanie v rámci zverejňovaných údajov.“<sup>6</sup>

Jedným z kľúčových problémov pri zbere dát bolo extrémne neprehľadné zobrazenie faktúr na stránkach ministerstiev a inštitúcií, a tým pádom znemožnené vyhľadávanie. Spôsobov, ako to dosiahnuť, je niekoľko. Príkladom môže byť Fond národného majetku SR. Za rok 2011 a január 2012 sú na stránke zverejnené faktúry rozdelené podľa mesiacov, s označením v tvare „DXXXXXXXXX“, pričom X je číslo od 0 po 9. Pre osobu hľadajúcu konkrétnu informáciu znamená toto „sprístupnenie“ potrebu rozkliknúť každý jeden odkaz až po nájdenie toho správneho výsledku. Nehovoriac o tom, že pri našej snahe zobraziť náhodným výberom 25 faktúr, za rok 2011 nebola nájdená ani jedna z nich a na webovej stránke sa zobrazilo hlásenie, že požadovaná informácia nebola nájdená. Od februára roku 2012 sú faktúry zverejnené v súboroch .XLS podľa mesiacov, čo vnáša na webovú stránku FNM SR trochu viac poriadku. Reálne bez celkových prehľadov za jednotlivé roky ide stále o hľadanie ihly v kope sena, potrebné je stiahnuť celý súbor a pomocou vyhľadávacích funkcií nájsť požadovaný údaj.

Podobne mäťúco na prvý pohľad pôsobilo aj vyhľadávanie faktúr na webovej stránke Tlačovej agentúry SR (TASR). Po príchode sa zobrazí siahodlý zoznam s nelogicky označenými faktúrami a bez znalosti spôsobu označovania vyzerá byť nemožné získať požadovanú informáciu. TASR však voči užívateľom spravila ústretový krok, ktorý síce nemusí každý návštevník objaviť, pretože sa nachádza na webovej stránke úplne dole. Je ním spomínaný zoznam faktúr za jednotlivé roky, v ktorom sa po zadaní vyhľadávacích kritérií zobrazia evidenčné číslo, dátum doručenia, IČO, dodávateľ, celková suma, mena, obsah, priradenie k zmluve, objednávke alebo inému druhu podkladu. Ďalej môžeme spomenúť RTVS, ktorá má prehľadnejšie vyhľadávanie a užívateľ môže rovno pracovať so zoznamom faktúr podľa jednotlivých rokov alebo konkrétnych období.

Počas analyzovania dát sme sa stretli so situáciami, keď majú inštitúcie s konkrétnou advokátskou kanceláriou uzatvorenú zmluvu dohľadateľnú v CRZ, ktorá určuje maximálny finančný limit odmeny za služby. Advokátom je však uhradených niekoľko ďalších faktúr, ku ktorým sa dajú nájsť na webovom sídle objednávky. Napríklad FNM má s AK Winton s.r.o. zverejnenú v CRZ zmluvu o poskytovaní právnych služieb č. 6634/2012 na sumu 11 400 €, ku ktorej je možné priradiť aj faktúru na webovom sídle FNM. Avšak za obdobie 2012 – 2014 sa dajú vyhľadať ďalšie faktúry v celkovej sume 80 640 €, ku ktorým sú zverejnené objednávky. Na základe našich informácií FNM takto postupoval minimálne pri dvoch ďalších kanceláriách (AK Dvorecký & Bohunický a AK Jančo, Jakubčák & Partneri). Informácie boli teda určitým spôsobom zverejnené, či už v CRZ alebo na webovej stránke ale za problém považujeme rozdielnú sumu odmien zo zmlúv a faktúr. Otázne je, prečo je v niektorých prípadoch uzatvorená zmluva a v iných FNM postačuje objednávka. Taktiež by nás zaujímalo, aké boli kritériá výberu kancelárií, od ktorých FNM služby objednal. Napriek tomu, že takýto spôsob nie je v rozpore so zákonom, domnievame sa, že vzbudzuje otázky o nezáujatosti a transparentnosti pri výbere advokátskych kancelárií.

Pri Vodohospodárskej výstavbe š.p., patriacej pod Ministerstvo životného prostredia, je rozdiel medzi nákladmi na právne služby z uzavretých zmlúv vo výške 540 000 € a faktúrami za viac ako 6 miliónov eur, ku ktorým pravdepodobne existujú objednávky, avšak nie je reálne ich spolu spárovať, ešte markantnejší. Celkovo využila Vodohospodárska výstavba služby 6 advokátov alebo kancelárií, zoznam spolu so sumami odmien uvádzame v tabuľke 3.

<sup>6</sup> Dôvodová správa k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov, <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=3796>

**Tab. 3: Advokáti a kancelárie spolupracujúce s Vodohospodárskou výstavbou, š.p.**

názov AK	zmluvy (max.) €	faktúry €	spolu €
AK Soukeník - Štrpka	480000	4331323,87	4811323,87
Mgr. Soňa Grošaftová	30000	538,94	30538,94
Iuristico s.r.o.	30000	2139,6	32139,6
AK JUDr. Radomír Bžán s.r.o.	0	240129,29	240129,29
JUDr. Ivan Švec	0	1644266,3	1644266,3
JUDr. Martin Kello	0	148633,2	148633,2

Z nášho pohľadu zverejnené dáta vyvolávajú otázky, najmä ak sa pozrieme na zmluvy medzi štátnym podnikom a Soukeník-Štrpka, s.r.o. Z analýzy dát vyplýva, že táto advokátska kancelária si za svoje služby vystavila faktúry vo výške viac ako 4,3 milióna €, čo je 68% z celkového objemu uhradených odmien podnikom. Ak sa pozrieme na zmluvy, nájdeme záznamy od roku 2010 do roku 2014, s rôznou dobou platnosti a rozdielnym počtom dodatkov, viaceré zverejnené v CRZ.

Ako prvá bola uzatvorená Rámcová zmluva v roku 2010<sup>7</sup>, ktorej predmetom je zastupovanie klienta a poskytovanie bežného právneho poradenstva, ako aj vypracovávanie analýz, stanovísk, rozborov atď. Zmluva bola uzatvorená na dobu neurčitú, posledný dodatok č. 3 nadobudol účinnosť v decembri 2012. Na základe tejto zmluvy boli advokátskej kancelárii uhradené faktúry vo výške viac ako 3,8 milióna eur.

Druhá zmluva, ktorá nadobudla platnosť v decembri 2012<sup>8</sup>, bola uzatvorená na dobu určitú do konca decembra 2014. Zmluvné strany sa však v decembri 2013 rozhodli dohodou ukončiť zmluvu. V priebehu jedného roka kancelária vystavila faktúry za poskytovanie služieb vo výške takmer 300 000 €, pričom je dôležité upozorniť na fakt, že zmluva z roku 2010 je stále v platnosti.

Zaujímavá situácia nastala pri analyzovaní údajov tretej zmluvy z roku 2013<sup>9</sup>, ktorá nadobudla platnosť v decembri 2013. V nadväznosti na predchádzajúce informácie vyplýva, že zatiaľ čo druhá zmluva bola ukončená dohodou k 27.12.2013, tretia zmluva bola presne v ten istý deň zverejnená v CRZ. V tomto prípade bola uzatvorená do roku 2015 alebo vyčerpania finančného limitu 180 000 €. Zatiaľ poslednou zverejnenou je zmluva z júna 2014<sup>10</sup>, takže predpokladáme, že za šesť mesiacov sa podarilo advokátskej kancelárii vyčerpať spomínaných 180 000 €. Z celkovo zazmluvnených 300 000 € bolo do ukončenia zberu dát (august 2014) vyčerpaných takmer 5 000 €.

Do štátneho podniku sme zaslali žiadosť o poskytnutie informácie, ktorá by vysvetlila, prečo a akým spôsobom boli uzatvorené vyššie spomínané zmluvy. V odpovedi sa okrem iného uvádza, že:

7 Rámcová zmluva o poskytovaní právnych služieb č. 2010/1100/1773, zaslaná na základe žiadosti o poskytnutie informácie, dňa 3.10.2014

8 Rámcová zmluva o poskytovaní právnych služieb č. 2012/1120/2153, <http://www.crz.gov.sk/index.php?ID=752356&l=sk>

9 Rámcová zmluva o poskytovaní právnych služieb č. 2013/1120/2483, <http://www.crz.gov.sk/index.php?ID=1198302&l=sk>

10 Rámcová zmluva o poskytovaní právnych služieb č.2014/1120/2666, <http://www.crz.gov.sk/index.php?ID=1418556&l=sk>

„Pri zákazkách na dodanie tovarov, služieb a na uskutočnenie stavebných prác, ktorých predpokladaná hodnota je nižšia ako platný finančný limit uvedený v zákone o verejnom obstarávaní a v platnom nariadení Európskej komisie, postupuje Vodohospodárska výstavba, š.p. postupmi v zmysle platnej vnútro podnikovej smernice o obstarávaní tovarov, služieb a stavebných prác, ktorá je v súlade s platnou legislatívou. Všetky štyri rámcové zmluvy boli uzatvorené ako výsledok postupu obstarávania podľa vnútro podnikovej smernice, pričom v posledných troch prípadoch bola zrealizovaná aj elektronická aukcia.“<sup>11</sup>

Keďže Vodohospodárska výstavba, š.p. svoje vnútro podnikové smernice nezverejňuje, v súčasnosti nevieme overiť tvrdenia o jej súlade s platnou legislatívou ani postup obstarávania právnych služieb, na základe ktorých boli rámcové zmluvy uzavreté. Informáciu o zrealizovaní elektronických aukcií sa nám do publikovania predloženej správy nepodarilo preskúmať a budeme sa ňou ďalej zaoberať.

## Zhrnutie záverov

Na základe dostupných dát vieme vyčíslit' celkové náklady štátu za právne služby advokátskych kancelárií, v období január 2011 – august 2014, dvomi spôsobmi. Prvou skupinou sú maximálne finančné limity zo zverejnených zmlúv v Centrálnom registri zmlúv (CRZ), vo výške **31 866 953,39 €**. Do tejto sumy sme však nemohli započítať 87 zmlúv, ktoré nemajú uvedenú celkovú výšku odmeny a nemáme k dispozícii faktúry. Taktiež je v čase zberu dát a ich analýzy (november 2014) v platnosti minimálne 41 zmlúv v celkovej sume 6 813 999,80 €. Druhou kategóriou sú uhradené odmeny na základe vyhladaných faktúr vo výške **30 705 399,11 €**. Domnievame sa, že za reálnu sumu odmien, ktoré zaplatil štát advokátom, je možné označiť zaplatené faktúry. Taktiež sme si vedomí, že kvôli problémom pri zbere dát, ktoré opisujeme v správe, môžu byť celkové sumy za právne služby, mierne odlišné.

Na úvod sme rozdelili záznamy, s ktorými sme pracovali, na nájdené a nenájdené. V číselnom vyjadrení ide spolu o 382 záznamov, z ktorých sa nám 76 nepodarilo vyhľadať a 306 je nájdených. Zmluvy boli následne rozdelené podľa jednotlivých zmluvných typov.

V ďalšom kroku sme identifikovali skupinu 27 kancelárií a advokátov (z celkovo 167), ktorí poskytli právne služby štátu štyri a viac krát. Vyvrátili sme hypotézu o tom, že kancelárie, ktoré poskytujú služby častejšie získali za sledované obdobie najvyššie odmeny. Na základe dostupných dát sme vyčíslili, že odmeny pre advokátov s najvyšším počtom záznamov, tvorili 16,7% (5,3 milióna eur) zo všetkých zverejnených zmlúv. Vystavené faktúry predstavovali 30,9% (9,5 milióna eur) z celkového súčtu výdavkov.

Pri pohľade z opačnej strany, so zameraním na objednávateľov služieb, sme priradili celkové náklady jednotlivým ministerstvám, inštitúciám a vybraným spoločnostiam. Z ministerstiev má najvyššie náklady za právne služby Ministerstvo financií SR (MF SR), ktoré nám poskytlo informáciu, že uhradilo takmer 17 miliónov eur, čo predstavuje 54,7 % z celkového objemu uhradených odmien na základe vystavených faktúr. Najväčšia časť výdavkov vyplatených MF SR, pokryla zastupovanie Slovenskej republiky v medzinárodných arbitrážach. Čo sa týka inštitúcií, najviac za právne služby zaplatil Fond národného majetku SR, ktorý na základe vystavených faktúr uhradil viac ako 4 milióny eur (81,8% z celkových výdavkov štátu za inštitúcie). V prípade spoločností, ktoré sme po úvodnej fáze vybrali, mala najviac uhradených faktúr za právne služby, Vodohospodárska výstavba, š.p., vo výške viac ako 6 miliónov eur (82,6% z celkových výdavkov štátu za spoločnosti).

<sup>11</sup> Vodohospodárska výstavba, š.p., odpoveď na žiadosť o poskytnutie informácie č. 1234/1040/2014, zo dňa 25.11.2014

Rozhodli sme sa pozrieť aj na rozdelenie výdavkov podľa toho, či ide o právne služby (napr. príprava analýz, stanovísk, zmlúv) alebo zastupovanie, pričom odmeny za arbitráž boli v tomto prípade samostatnou kategóriou, ktorú sme oddelili. Z analýzy dát vyšlo, že štát zaplatil, za obdobie rokov 2011-2014, v priemere približne o 15% viac za právne služby než zastupovanie, s výnimkou spomínanej arbitráže.

Ďalšie závery sa netýkajú vyčíslenia celkových odmien, ale ide o problematické oblasti, na ktoré sme narazili pri zbere dát. Prvou z nich je dodržiavanie zákona o slobodnom prístupe k informáciám a komunikácia zo strany ministerstiev, inštitúcií a spoločností. Podľa nášho názoru majú jednotlivé subjekty značné nedostatky v oblasti zverejňovania faktúr a objednávok, ktoré sú v mnohých prípadoch na hranici dodržiavania zákona o účtovníctve, v mnohých prípadoch je popis plnenia všeobecný („právne služby“) bez akejkoľvek bližšej špecifikácie a chýba identifikácia zmluvy, ku ktorej bola faktúra vystavená. Domnievame sa tiež, že významnou prekážkou pri zbere dát bolo extrémne neprehľadné zobrazenie faktúr, a tým pádom znemožnené vyhľadávanie.

Zaujímavým zistením je, že inštitúcie uzatvárajú zmluvy na maximálne finančné limity, ktoré zverejňujú v zmysle zákona v CRZ, avšak na webových stránkach tých istých inštitúcií je možné nájsť objednávky a k nim patriace faktúry, bez zmlúv, na niekoľko násobne vyššie odmeny. V niekoľkých prípadoch sme našli faktúry, bez možnosti priradenia ku zmluvám alebo objednávkam. Myslíme si, že takýto postup otvára priestor pre otázky o nastavení kritérií výberu advokátov, netransparentnom pridelovaní zákaziek, otvorenosti a férovosti súťaže.

Zo všetkých ministerstiev, inštitúcií a spoločností, by sme za „kandidátov“ na detailnejšie preskúmanie navrhli:

1. Ministerstvo vnútra SR, ktoré odmeny za viac ako 70 000 €, vyplatilo na základe vystavených faktúr, 100 rozdielnym advokátom a kanceláriám. Nie je nám jasné, prečo MV SR zvolilo takéto veľké množstvo advokátov, aké kritériá ich výberu použilo alebo akých spôsobom boli objednaní.
2. Národná diaľničná spoločnosť a.s., ktorej rozdiel v odmenách zo zverejnených zmlúv s maximálnym finančným limitom a dohládaných faktúrach, je v jednom prípade viac ako 600 000 €, v druhom prípade vo výške 135 000 €.
3. Vodohospodárska výstavba, š.p., ktorej rozdiel v odmenách zo zverejnených zmlúv s maximálnym finančným limitom a dohládaných faktúrach je vo výške viac ako 6 miliónov eur. Štátny podnik pritom viac ako 4,3 milióna eur uhradil jednej advokátskej kancelárii a viac ako 1,5 milióna eur samostatnému advokátovi.
4. Matica Slovenská, ktorej zákon ustanovuje povinné zverejnenie zmluvy. Pokiaľ však zmluva nie je zverejnená na internete, tak ako sme zistili v troch prípadoch, služba by nemala byť dodaná a objednávateľ, by za dodanie nemali zaplatiť. V rozpočtu Matice Slovenskej však napriek tomu, na odmeny za právne služby, odišlo takmer 13 000 €.

# Príloha 1

## Zoznam ministerstiev, inštitúcií a vybraných spoločností

názov inštitúcie/spoločnosti	skratka
Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR	MDVRR SR*
Ministerstvo financií SR	MF SR
Ministerstvo hospodárstva SR	MH SR
Ministerstvo kultúry SR	MK SR
Ministerstvo obrany SR	MO SR
Ministerstvo poľnohospodárstva a rozvoja vidieka SR	MPRV SR
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	MPSVR SR
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	MŠVVŠ SR
Ministerstvo spravodlivosti SR	MS SR
Ministerstvo vnútra SR	MV SR
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	MZVEZ SR
Minsiterstvo zdravotníctva SR	MZ SR
Ministerstvo životného prostredia SR	MŽP SR
Fond na podporu vzdelávania/ Študentský pôžičkový fond	FNPV/ŠPF
Fond národného majetku SR	FNM SR
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky	KNR SR
Kancelária prezidenta SR	KPSR
Kancelária Ústavného súdu SR	KÚSR
Matica slovenská	Matica S.
Najvyšší kontrolný úrad SR	NKÚ SR
Národný inšpektorát práce	NIP
Rozhlas a televízia Slovenska	RTVS
Slovenská akadémia vied	SAV
Slovenské národné stredisko pre ľudské práva	SNSLP
Slovenský pozemkový fond	SPF
Sociálna poisťovňa	SP
Štatistický úrad	ŠÚ
Tlačová agentúra Slovenskej republiky	TASR
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	ÚGKK SR
Úrad na ochranu osobných údajov SR	ÚOOÚ SR
Úrad pre dohľad nad výkonom auditu	ÚDVA
Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou	ÚDZS
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo	ÚNMS
Úrad pre reguláciu sieťových odvetví	ÚRSO
Úrad vlády SR	ÚV SR
Všeobecná zdravotná poisťovňa	VZP
Národná diaľničná spoločnosť a.s.	NDS
Slovenská pošta a.s.	SLP
Železnice Slovenskej republiky, Železničná spoločnosť Slovensko a.s.	ŽSR, ŽSSK
Vodohospodárska výstavba š.p.	VV

\* vrátane Letiska, ŽS Cargo a Štátneho fondu rozvoja bývania

Zoznam inštitúcií, bez nájdenej zmluvy, ktorá by zodpovedala vyhľadovacím kritériám v CRZ a na portáli OZ

názov
Audiovizuálny fond
Fond výtvarných umení
Generálna prokuratúra SR
Hudobný fond
Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť
Kancelária Verejného ochrancu práv
Najvyšší súd SR
Národný bezpečnostný úrad
Protimonopolný úrad SR
<del>Rada pre vysielanie a retransmisiu</del>
<del>Recyklačný fond</del>
Úrad pre verejné obstarávanie
Úrad priemyselného vlastníctva SR
Úrad jadrového dozoru SR